

Universitetskanslersämbetet

Box 7703

103 95 STOCKHOLM

Anmälan mot Blekinge tekniska högskola, Chalmers tekniska högskola, Högskolan Dalarna, Högskolan i Halmstad, Lunds universitet, Mittuniversitetet, Sveriges lantbruksuniversitet, Södertörns högskola, Uppsala universitet, Örebro universitet

Enligt regeringsformen (2 kap. 1 §) är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet, vilket definieras som ”frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor”. Enligt yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469), 1 kap. 1 § får yttrandefriheten får bara begränsas genom lag. Vidare framgår av 1 kap. 1 § i tryckfrihetsförordningen (1949:105) rätten att meddela uppgifter och underrättelser i vad ämne som helst för offentliggörande, utom i de fall där också sådana inskränkningar är föreskrivna i lag.

I Unescos *Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel*, som Sverige förbundit sig att sträva efter att implementera, heter det att “all higher-education teaching personnel should enjoy freedom of thought, conscience, religion, expression, assembly and association as well as the right to liberty and security of the person and liberty of movement” (VI A: 25). Enligt Europarådets dokument *Academic freedom and university autonomy* omfattar den akademiska friheten “freedom of expression and of action, freedom of disseminating information, as well as freedom of unrestricted inquiry in the pursuit and distribution of knowledge and truth” (art. 4.1).

Vid de flesta av landets högskolor förekommer kommunikationsdokument som reglerar högskolans kommunikation. I många fall föreligger oklarhet om huruvida kommunikationsdokumenten avser att reglera högskolans officiella kommunikation, exempelvis information lämnad av chefer och kommunikationsansvariga till allmänheten, eller om kommunikationsdokumenten också reglerar samtliga anställdas kommunikation. Högskolan får reglera hur dess officiella kommunikation ska gå till, men om kommunikation

ionsdokumenten kan uppfattas som att också reglera samtliga anställdas kommunikation innebär detta ett brott mot yttrande- och meddelarfriheten.

I ett beslut fattat av justitiekanslern 2013 (bil. 1, s. 4) framhålls vikten av att kommunikationsdokument utformas ”med stor noggrannhet så att de inte kan ge intryck av att arbetsgivaren på något sätt vill kontrollera eller inskränka den enskilde medarbetarens grundlagsskyddade rätt att ge uttryck för sin egen uppfattning”.

I vår genomgång av landets högskolors kommunikationsdokument har vi funnit allvarliga brister, som måste uppfattas som direkta kränkningar av den enskildes yttrande- och meddelarfrihet. I bilaga 2 finns korta exemplifieringar av utsagor som, enligt vår uppfattning, antingen direkt strider mot svenska grundlagar och internationella överenskommelser, eller skapar osäkerhet om yttrande- och meddelarfriheten. För fullständig dokumentation hänvisas till bilaga 3, som innehåller de aktuella kommunikationsplanerna i deras helhet.

Mot bakgrund av justitiekanslerns beslut från 2013 (bilaga 1) hemställer vi att Universitetskanslersämbetet 1) utreder huruvida de ovan nämnda högskolornas kommunikationsplaner är förenliga med svensk grundlag och internationella överenskommelser, samt 2) utreder behovet av nationella riktlinjer för hur högskolors kommunikationsdokument bör utformas.

Lund den 2 november 2014

Erik J. Olsson, professor
Galjevångsvägen 1
224 65 Lund
046-211 07 30

Magnus Zetterholm, docent
Skyttelinjen 80
226 49 Lund
046-18 45 56